

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.5.221>

УДК 657.42:631.11:004

Т. Б. Прийдак,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9257-0419>*

Т. В. Мокієнко,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1344-4981>*

О. В. Лега,

*к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0989-8000>*

Л. В. Яловега,

*к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5351-545X>*

С. В. Тютюнник,

*к. е. н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування,
Полтавський державний аграрний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9820-9229>*

**ПЕРЕОЦІНКА АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ: СУЧАСНІ
АСПЕКТИ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА ЦИФРОВІЗАЦІЇ**

T. Priydak,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University

T. Mokiienko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University

O. Leha,

PhD in Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University

L. Yloveha,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University

S. Tiutiunnyk,

PhD in Economics, Associate Professor, Professor of the Department of Accounting and Taxation, Poltava State Agrarian University

REVALUATION OF AGRIBUSINESS ENTERPRISES' ASSETS: MODERN ASPECTS OF ACCOUNTING, CONTROL, AND DIGITALIZATION

У статті досліджено теоретико-методичні засади переоцінки активів підприємств агробізнесу в умовах нестабільного економічного середовища та трансформаційних процесів у національній економіці. Розкрито економічну сутність і облікові особливості переоцінки необоротних активів, запасів та біологічних активів як ключових складових майнового потенціалу суб'єктів аграрного сектору. Узагальнено підходи до визначення справедливої вартості основних засобів і чистої вартості реалізації запасів відповідно до національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Проаналізовано механізм проведення переоцінки та визначено відмінності у відображенні її результатів у системі бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Обґрунтовано вплив зміни вартості активів на фінансові результати, структуру капіталу та ефективність використання ресурсів підприємств агробізнесу з урахуванням галузевих особливостей, зокрема сезонності виробництва, тривалості

операційного циклу та впливу природно-кліматичних факторів. Встановлено роль, місце та значення переоцінки активів в системі контролю підприємства. Розглянуто порядок проведення переоцінки запасів в комплексі «Universal». Встановлено, що застосування переоцінки активів сприяє підвищенню достовірності облікової інформації, забезпечує адаптацію до змін ринкового середовища та формує якісну інформаційну базу для прийняття управлінських рішень.

The article examines the theoretical, methodological, and practical aspects of asset revaluation in the accounting system of agricultural enterprises. It is substantiated that under current conditions of economic instability, inflationary processes, market price fluctuations, seasonality of production, and dependence on natural and climatic factors, reliable asset valuation becomes particularly important for agricultural enterprises. Asset revaluation is defined as an important element of the accounting and analytical support system, as it ensures the adaptation of accounting information to real economic conditions and forms the informational basis for effective managerial decision-making.

The paper reveals the economic essence of fixed assets revaluation as a systematic accounting procedure aimed at bringing the carrying amount of non-current assets into line with their fair value at the balance sheet date. The procedure for upward and downward revaluation of fixed assets in accordance with National Accounting Standard (NAS) 7 “Fixed Assets” is analyzed, including the calculation of the revaluation index, adjustment of original cost and accumulated depreciation, and reflection of revaluation results in accounting and financial reporting. Particular attention is paid to the necessity of revaluing entire groups of homogeneous assets and involving professional appraisers in determining fair value. The impact of revaluation on depreciation charges, equity, and financial results is substantiated.

Special attention is devoted to inventory revaluation in accordance with NAS 9 “Inventories”. It is determined that inventories are valued at the lower of cost or net realizable value, which ensures compliance with the prudence principle and prevents overstatement of assets in financial reporting. The reasons for

inventory markdowns, including declining market prices, obsolescence, physical deterioration, and reduced demand, are identified. The procedure for reflecting markdowns and subsequent write-ups in accounting and their influence on financial results and tax liabilities are characterized.

The article also substantiates the specifics of biological assets revaluation in accordance with NAS 30 "Biological Assets". It is proved that biological transformation, seasonality, and market volatility significantly affect the fair value of agricultural assets. The accounting treatment of upward and downward revaluation of biological assets and their impact on financial performance are analyzed. Practical examples of accounting entries related to the revaluation of livestock and crop production are provided.

The study concludes that asset revaluation performs accounting, analytical, and control functions, improves the reliability of financial reporting, enhances the assessment of enterprise resources, and contributes to effective managerial decision-making. At the same time, revaluation is associated with certain difficulties, including the need to involve professional appraisers, additional costs, and the complexity of determining fair value under unstable market conditions.

Ключові слова: *переоцінка активів, агробізнес, необоротні активи, запаси, справедлива вартість, чиста вартість реалізації, уцінка, дооцінка, бухгалтерський облік, контроль, фінансова звітність.*

Keywords: *asset revaluation, agribusiness, non-current assets, inventories, fair value, net realizable value, markdown, upward revaluation, accounting, control, financial reporting.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В умовах нестабільності економічного середовища, посилення інфляційних процесів, коливань ринкової кон'юнктури та впливу воєнних і кризових факторів особливої актуальності набуває проблема достовірного відображення вартості активів підприємств у системі бухгалтерського обліку. Для суб'єктів агробізнесу це питання має комплексний характер, оскільки їх діяльність

поєднує високу капіталомісткість необоротних активів із значною часткою оборотних активів, зокрема виробничих запасів, які безпосередньо забезпечують операційний процес. За таких умов використання історичної (первісної) вартості не забезпечує належного відображення реального економічного потенціалу активів, що зумовлює необхідність застосування механізмів їх переоцінки.

Особливої складності набуває оцінювання необоротних активів, зокрема сільськогосподарської техніки, виробничих будівель, меліоративних систем та інших елементів інфраструктури, які зазнають інтенсивного фізичного та морального зносу. Водночас не менш проблемним є облік виробничих запасів, що характеризуються високою чутливістю до змін ринкових цін, сезонності виробництва, втрати якості та ризику накопичення неліквідних ресурсів. У таких умовах виникає необхідність одночасного застосування різних підходів до оцінювання активів: за справедливою вартістю для необоротних активів та за чистою вартістю реалізації для запасів.

Застосування механізмів переоцінки відповідно до вимог НП(С)БО 7 «Основні засоби» та НП(С)БО 9 «Запаси» розглядається як важливий інструмент актуалізації облікових показників і підвищення достовірності фінансової звітності. Разом із тим, на практиці виникає низка проблемних аспектів, пов'язаних із визначенням справедливої вартості, розрахунком показників переоцінки, оцінюванням чистої вартості реалізації, а також відображенням результатів таких операцій у системі бухгалтерського обліку та фінансовій звітності. Додаткової складності набуває питання впливу переоцінки різних груп активів на фінансові результати, структуру капіталу та показники ефективності діяльності підприємств.

У контексті агробізнесу зазначені проблеми посилюються галузевими особливостями, зокрема сезонністю виробництва, тривалістю операційного циклу, залежністю від природно-кліматичних умов і волатильністю цін на сільськогосподарську продукцію. Це обумовлює необхідність комплексного

підходу до переоцінки активів, який передбачає узгодження методичних засад оцінювання необоротних активів і запасів у межах єдиної системи бухгалтерського обліку. Вирішення зазначених проблем сприятиме формуванню якісної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень, підвищенню інвестиційної привабливості підприємств агробізнесу та ефективності використання їх ресурсного потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика оцінювання та переоцінки активів підприємства є важливим напрямом сучасних досліджень, оскільки забезпечує достовірність фінансової звітності та ефективність управління ресурсами. В умовах інфляції, економічної нестабільності та значного зносу матеріально-технічної бази застосування первісної вартості не забезпечує об'єктивного відображення економічного потенціалу активів, що зумовлює необхідність їх переоцінки.

Фатенок-Ткачук А. О. та Губей А. В. розглядають переоцінку як інструмент приведення балансової вартості основних засобів до ринкового рівня шляхом коригування первісної вартості та накопиченого зносу [17]. Свиноус І., Шепель Т. та Литвиненко Н. досліджують оцінювання активів у контексті впровадження МСФЗ, акцентуючи увагу на визначенні справедливої вартості та її впливі на фінансові результати [14]. Кудлаєва Н. В. та Попова В. Д. обґрунтовують значення переоцінки для підвищення інвестиційної привабливості підприємства [7], а Демко І. І. пропонує поетапний порядок її проведення - від визначення справедливої вартості до відображення результатів у бухгалтерському обліку [4].

Подмешальська Ю. В. та Парнюк О. В. визначають переоцінку виробничих запасів як важливий елемент облікової політики, що потребує належного документального оформлення. Автори наголошують на необхідності створення внутрішніх форм документів і спеціальних реєстрів для коректного відображення уцінки та її впливу на витрати підприємства [10]. Бурак М. розглядає переоцінку як механізм «очищення» балансу від неліквідних або знецінених війною активів [2], а Суліма М. та Смірнов Д.

підкреслюють необхідність переоцінки основних засобів у період воєнного стану через фізичне пошкодження, втрату корисності та зміну справедливої вартості активів [16].

Питання оцінки та зміни вартості запасів висвітлено у праці Волотковської Ю. Авторка акцентує увагу на особливостях формування первісної вартості та відображення змін вартості запасів у бухгалтерському обліку [3]. Козак В. та Олійник М. трактують переоцінку запасів в умовах війни як процес перегляду їх вартості під впливом логістичних ризиків, дефіциту ресурсів і змін ринкової кон'юнктури [6].

Водночас аналіз наукових праць свідчить, що переоцінка необоротних активів і запасів досліджується переважно відокремлено, що ускладнює формування єдиної облікової політики. Це пов'язано з використанням різних підходів до оцінювання — справедливої вартості для основних засобів та чистої вартості реалізації для запасів. Особливо актуальною ця проблема є для підприємств агробізнесу, діяльність яких характеризується високою капіталомісткістю, сезонністю виробництва та залежністю від природно-кліматичних і ринкових факторів.

Отже, оцінка та переоцінка активів є важливими інструментами забезпечення достовірності бухгалтерського обліку й фінансової звітності. В умовах економічної нестабільності та воєнних ризиків переоцінка сприяє приведенню балансової вартості активів до їх реальної економічної цінності, однак потребує подальшого узгодження методичних підходів у межах єдиної системи бухгалтерського обліку, особливо для підприємств агробізнесу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є комплексне дослідження теоретико-методичних і практичних аспектів переоцінки активів у системі бухгалтерського обліку аграрних підприємств, а також обґрунтування її ролі в забезпеченні достовірності фінансової звітності та формуванні релевантної обліково-аналітичної інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність вирішення таких наукових завдань: розкрити економічну

сутність переоцінки основних засобів, виробничих запасів і біологічних активів як елемента системи обліково-аналітичного та контрольного забезпечення підприємства; дослідити організаційно-методичні засади проведення дооцінки та уцінки активів відповідно до вимог національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку; визначити особливості документального оформлення та бухгалтерського відображення результатів переоцінки; оцінити вплив зміни вартості активів на показники фінансового стану, фінансові результати та структуру власного капіталу аграрних підприємств; обґрунтувати аналітичне й контрольне значення переоцінки в умовах інфляційних процесів, нестабільності ринкової кон'юнктури та підвищеного рівня ризиків, характерних для аграрного сектору економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переоцінка основних засобів спрямована на приведення їх балансової вартості у відповідність до справедливої вартості на дату балансу.

Переоцінка в системі обліково-аналітичного забезпечення підприємств аграрного сектору займає важливе інтегруюче місце між бухгалтерським обліком, економічним аналізом і внутрішнім контролем. Її значення зумовлене специфікою аграрного виробництва, для якого характерні сезонність, тривалий виробничий цикл, залежність від природно-кліматичних умов і наявність біологічних активів, вартість яких змінюється в процесі біологічної трансформації та під впливом ринкової кон'юнктури (рис. 1).

Таким чином, переоцінка в аграрному секторі виступає не допоміжною процедурою, а ключовим елементом обліково-аналітичного забезпечення, що забезпечує релевантність, достовірність і аналітичну цінність інформації для прийняття управлінських рішень в умовах підвищеного ризику та невизначеності.

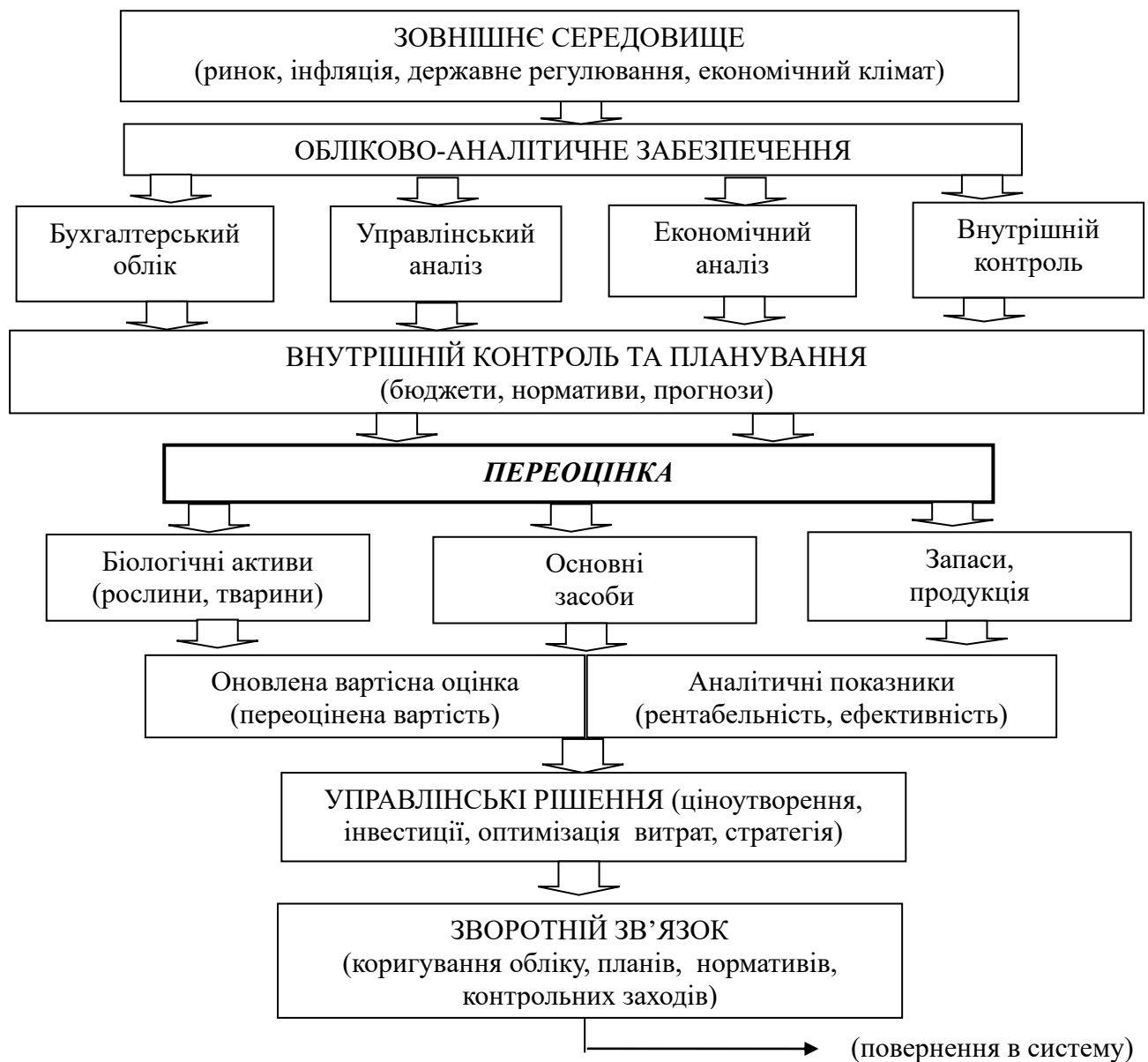

Рис. 1. Місце переоцінки в обліково-контрольному та аналітичному забезпеченні аграрних підприємств

Джерело: сформовано авторами

Застосування переоцінки основних засобів зумовлене потребою усунення викривлень фінансової звітності, що виникають унаслідок використання історичної вартості в умовах інфляційних та ринкових коливань. Узагальнення механізму переоцінки основних засобів та порядку її відображення у бухгалтерському обліку представлено у табл. 1.

Економічна сутність переоцінки полягає у коригуванні залишкової вартості основних засобів до рівня їх справедливої вартості. Така процедура застосовується у випадках, коли між цими показниками виникає суттєве відхилення, що може призводити до викривлення фінансової звітності. При

цьому підприємство самостійно визначає критерії суттєвості та доцільності проведення переоцінки, закріплюючи відповідні положення в обліковій політиці.

**Таблиця 1. Переоцінка як інструмент достовірної оцінки
необоротних активів**

Переоцінка основних засобів - це системна обліково-аналітична процедура періодичного уточнення вартості об'єктів необоротних активів шляхом приведення їх балансових показників до економічно обґрунтованого рівня, що відповідає поточним ринковим умовам, із одночасним коригуванням первісної вартості, суми накопиченого зносу та параметрів подальшого нарахування амортизації, результати якої відображаються у складі витрат або власного капіталу відповідно до НП(С)БО 7.		
Для проведення переоцінки ОЗ та відображення її результатів у бухгалтерському обліку потрібна така інформація:		
дані про первісну вартість об'єкта основних засобів або поточну (відновлювальну) вартість об'єкта основних засобів (якщо об'єкт основних засобів переоцінювався раніше) станом на 31 грудня звітного року за даними бухгалтерського обліку	дані про суму амортизації, яка була нарахувана за весь час експлуатації об'єкта основних засобів станом на 31 грудня звітного року за даними бухгалтерського обліку	документально підтверджені дані про поточну (відновлювальну) вартість переоцінюваних об'єктів основних засобів станом на 31 грудня звітного року
$I_{переоц} = V_{справедлива} : V_{залишкова}$, де: $V_{справедлива}$ - справедлива (ринкова) вартість об'єкта на дату балансу; $V_{залишкова}$ - залишкова (балансова) вартість об'єкта до переоцінки.		
якщо $I > 1$ - дооцінка	якщо $I < 1$ - уцінка	
Відображення в обліку:		
Дт 10 Кт 411 (або 746 – у межах попередніх уцінок)	Дт 975 Кт 10 Дт 131 Кт 10	
Збільшення бази для нарахування амортизації	Збільшення витрат поточного періоду	
Відображення результатів переоцінки у фінансовій звітності		
Дооцінка відображається у Балансі (збільшення вартості основних засобів), у Звіті про власний капітал (зростання додаткового капіталу) та у Звіті про фінансові результати лише в частині, що покриває попередні уцінки (дохід).	Уцінка відображається у Балансі (зменшення вартості активів) та у Звіті про фінансові результати як витрати; за наявності попередньої дооцінки частково списується за рахунок додаткового капіталу.	

Джерело: сформовано авторами на основі [1, 8, 11, 15]

Механізм проведення переоцінки основних засобів передбачає послідовність взаємопов'язаних етапів, які забезпечують коректне визначення та відображення нової вартості активів у бухгалтерському обліку. На першому етапі підприємство приймає рішення про проведення переоцінки у разі суттєвого відхилення залишкової вартості об'єкта від його справедливої вартості, причому така процедура здійснюється не щодо окремого об'єкта, а стосовно всієї групи однорідних основних засобів.

Наступним етапом є визначення справедливої вартості активів із залученням незалежного оцінювача, що забезпечує об'єктивність оцінки. Після цього здійснюється розрахунок індексу переоцінки, який визначається як відношення справедливої вартості об'єкта до його залишкової вартості на дату переоцінки. Отриманий індекс використовується для пропорційного коригування первісної вартості та суми накопиченого зносу. Значення індексу більше одиниці свідчить про дооцінку активу, тоді як значення менше одиниці - про його уцінку.

Важливою умовою проведення переоцінки основних засобів є залучення професійного оцінювача - суб'єкта оціночної діяльності. Відповідно до Закон України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», зокрема ст. 7, проведення професійної оцінки є обов'язковим у разі переоцінки основних засобів для цілей бухгалтерського обліку. При цьому саме суб'єкт оціночної діяльності визначає справедливу вартість (ринкову ціну) об'єктів основних засобів, що прямо передбачено положеннями ст. 9 зазначеного Закону [13].

Водночас оцінка, проведена особами, які не мають статусу суб'єкта оціночної діяльності, зокрема власними силами підприємства, не визнається дійсною та не може використовуватися для цілей бухгалтерського обліку, що встановлено ст. 8 цього Закону [13].

Подальшим кроком є коригування показників бухгалтерського обліку: переоцінена первісна вартість і переоцінена сума зносу визначаються шляхом множення відповідних показників на індекс переоцінки, після чого оновлені дані відображаються в регістрах обліку. На завершальному етапі результати переоцінки відображаються у фінансовій звітності: сума дооцінки включається до складу капіталу у дооцінках, тоді як сума уцінки визнається витратами звітного періоду з урахуванням попередніх результатів переоцінки.

Важливою умовою проведення переоцінки є її здійснення щодо всієї групи однорідних об'єктів, що забезпечує послідовність облікової політики та унеможливорює маніпулювання фінансовими показниками. Крім того, після проведення переоцінки змінюється база для нарахування амортизації, що безпосередньо впливає на витрати підприємства у наступних звітних періодах. Підприємство обліковує будівлю відповідно до вимог НП(С)БО 7: первісна вартість об'єкта становить 1000000 грн, строк корисного

використання – 20 років, амортизація нараховується за прямолінійним методом при ліквідаційній вартості 0 грн; фактичний строк експлуатації на дату балансу становить 4 роки, річна сума амортизації - 50000 грн, накопичений знос станом на 31.12.2020 - 200000 грн; справедлива вартість об'єкта визначена на рівні 700 000 грн на 31.12.2020, 850000 грн на 31.12.2021 та 1300 000 грн на 31.12.2022 (табл. 2).

Проведення переоцінки основних засобів безпосередньо впливає на показники фінансової звітності підприємства. Зокрема, у балансі змінюється вартість необоротних активів і власного капіталу (через дооцінку), а також можуть виникати витрати у разі уцінки активів. У звіті про фінансові результати це відображається через зміну витрат та фінансового результату. Крім того, переоцінка впливає на розмір амортизаційних відрахувань у наступних періодах, що, у свою чергу, змінює собівартість продукції та прибуток підприємства.

Переоцінка основних засобів має як позитивні аспекти, так і певні обмеження, що зумовлює необхідність її обґрунтованого застосування в обліковій практиці підприємств.

До основних переваг переоцінки належить забезпечення відповідності облікової вартості основних засобів їх ринковій (справедливій) вартості, що дозволяє більш об'єктивно відображати реальну ціну активів у фінансовій звітності. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню достовірності фінансової інформації та забезпечує більш обґрунтований аналіз фінансового стану підприємства. Крім того, переоцінка може позитивно впливати на ключові фінансові показники, зокрема вартість активів і власного капіталу, що підвищує інвестиційну привабливість суб'єкта господарювання та може бути важливим фактором при залученні кредитних ресурсів або здійсненні операцій з продажу бізнесу чи його окремих активів.

Важливим аспектом є також можливість визначення вартості повністю амортизованих основних засобів, які продовжують використовуватися у господарській діяльності. Проведення переоцінки у такому випадку дозволяє відобразити їх реальну економічну цінність, що є неможливим за умов застосування виключно історичної вартості. Таким чином, переоцінка сприяє формуванню більш повної та об'єктивної інформації про активи підприємства.

**Таблиця 2. Розрахунок та облікове відображення результатів
переоцінки**

Показник / дата	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022
Нарахована амортизація за рік	-	Дт 92 Кт 131 - 43750	Дт 92 Кт 131 - 56667
1. Залишкова вартість	800000 грн. (1000000 - 200000)	656250 грн. (700000 - 43750)	793333 грн. (850000 - 56667)
2. Справедлива вартість	700000 грн.	850000 грн.	1300000 грн.
3. Індекс переоцінки	0,875 (700000 / 800000)	1,295238 (850000/ 656250)	1,638655 (1300000/793333)
4. Переоцінена первісна вартість	875000 (0,875 x 1000000)	1133333 (1,295238 x 875000)	1857142 (1,638655 x 1133333)
5. Переоцінений знос	175000 (0,875 x 200000)	283333 (1,295238 x (175000+43750))=1,29 5238 x 218750	557143 (1,638655 x (283333+ 56667))= 1,638655 x 340000)
6. Переоцінена залишкова вартість (дорівнює справедливій)	700000 (875000 - 175000)	850000 (1133333 - 283333)	1300000 (1857142 - 557143)
7. Нова сума річної амортизації	43750 (700000/ 16 років (20 р - 4 р))	56667 (850000 / 15 років (20 р - 5 р))	92857 (1300000/ 14 років (20 р - 6 р))
Відображення в обліку	Проведення (схема - «перша уцінка»): Уцінка зносу: Дт 131 Кт 10 - 25000 (200000 - 175000) Уцінка залишкової вартості: Дт 975 Кт 10 - 125000 (1000000 - 875000)	Проведення (схема - «дооцінка після уцінки»): Дооцінка зносу: Дт 10 Кт 131 - 64583 (283333 - 218750) Дооцінка залишкової вартості в межах попередньої уцінки: Дт 10 Кт 746 - 125000 (1000000 - 875000) Дооцінка залишкової вартості на суму, що перевищує суму уцінок, відображених у витратах: Дт 10 Кт 411 - 133333 (1133333 - 1000000)	Проведення (схема - «дооцінка після дооцінки»): Дооцінка зносу: Дт 10 Кт 131 - 273810 (557143 - 283333) Дооцінка залишкової вартості на суму, що перевищує суму попередньої дооцінки: Дт 10 Кт 411 - 723 809 (1857142 - 1133333)

Джерело: сформовано авторами на основі [8, 15]

Водночас проведення переоцінки має і низку недоліків. Зокрема, вона пов'язана з додатковими витратами на залучення професійних оцінювачів, що передбачено вимогами Закону України «Про оцінку майна, майнових

прав та професійну оціночну діяльність в Україні». Також складність полягає у тому, що переоцінка здійснюється не щодо окремого об'єкта, а щодо всієї групи однорідних основних засобів, що може бути ресурсомістким і трудомістким процесом, особливо для великих підприємств.

Крім того, проведення переоцінки може спричиняти виникнення податкових різниць для платників податку на прибуток, що впливає на податкове навантаження підприємства та потребує додаткового облікового контролю. Важливим недоліком є також необхідність регулярного проведення переоцінки після її першого застосування, що пов'язано з вимогами забезпечення актуальності вартості активів і створює додаткове навантаження на облікову систему підприємства.

Водночас оцінювання активів підприємства не обмежується лише необоротними складовими, оскільки суттєву роль у формуванні фінансових результатів відіграють оборотні активи, зокрема виробничі запаси. У цьому контексті особливої уваги потребує дослідження механізму їх переоцінки, який має відмінну економічну природу та облікову специфіку.

Переоцінка запасів у системі бухгалтерського обліку здійснюється відповідно до вимог НП(С)БО 9 «Запаси» та базується на принципі оцінки за найменшою з двох величин - первісною вартістю або чистою вартістю реалізації. Такий підхід забезпечує недопущення завищення вартості активів у фінансовій звітності та визначає особливості відображення змін їх вартості в обліку [11].

Зменшення вартості запасів відбувається у разі втрати ними очікуваних економічних вигід унаслідок зниження ринкових цін, фізичного псування, морального старіння або зниження попиту. У таких випадках підприємство зобов'язане оцінити можливість їх реалізації та визначити чисту вартість реалізації як базу для коригування облікової оцінки. Визнання втрат від знецінення запасів відображається у складі витрат звітного періоду, що безпосередньо впливає на фінансовий результат діяльності підприємства.

Відновлення вартості запасів допускається лише за умови підвищення їх корисності після попереднього знецінення та здійснюється в межах раніше визнаних втрат. Такий підхід обумовлений необхідністю дотримання принципу обачності та запобігання штучному завищенню активів у бухгалтерському обліку.

Визначення доцільності проведення переоцінки здійснюється на підставі результатів інвентаризації, а оцінка чистої вартості реалізації проводиться окремо за кожним найменуванням запасів або їх однорідними групами. Прийняті управлінські рішення щодо зміни вартості запасів підлягають документальному оформленню та відображенню в системі бухгалтерського обліку.

Особливістю переоцінки запасів є відсутність складних процедур коригування, характерних для необоротних активів, зокрема застосування індексного методу. Зміна їх вартості має оперативний характер і безпосередньо впливає на фінансові результати звітного періоду, не змінюючи структуру власного капіталу підприємства.

У подальших звітних періодах підприємство зобов'язане здійснювати регулярний перегляд чистої вартості реалізації раніше уцінених запасів, що забезпечує актуальність їх оцінки та підвищує достовірність фінансової звітності.

З метою узагальнення ключових етапів переоцінки виробничих запасів, а також відображення взаємозв'язку між прийняттям управлінського рішення та його обліковим відображенням, відповідний процес доцільно представити у вигляді структурованої схеми (рис. 2).

Рис. 2 ілюструє послідовність етапів переоцінки виробничих запасів та їх взаємозв'язок із бухгалтерським відображенням результатів уцінки та дооцінки. Представлена схема узагальнює ключові обліково-аналітичні процедури, починаючи з ідентифікації необхідності коригування вартості запасів і завершуючи відображенням відповідних змін у фінансовій звітності. Це дозволяє забезпечити цілісне розуміння механізму переоцінки як

елементу системи бухгалтерського обліку та підвищує прозорість формування фінансових результатів підприємства.

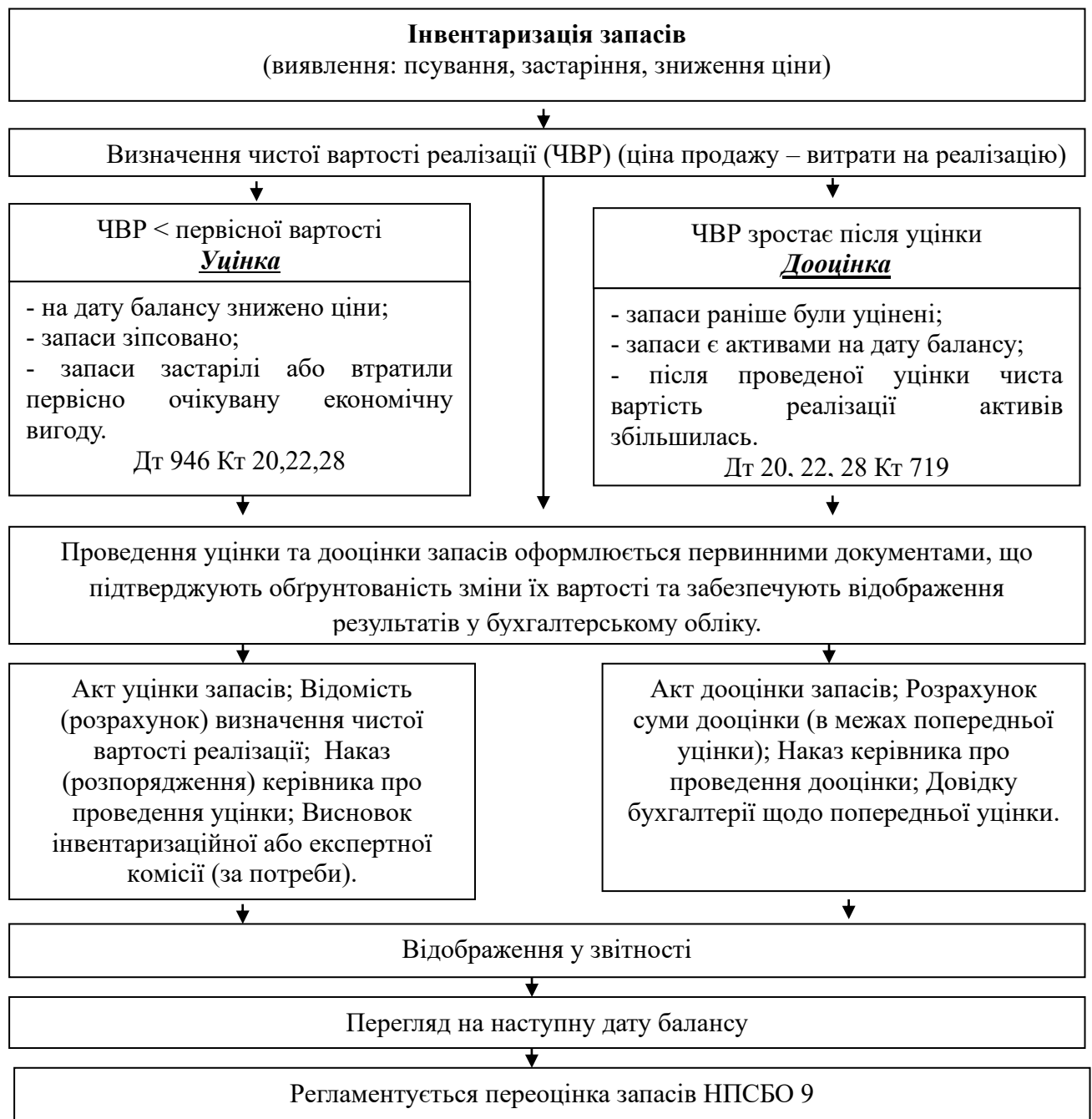

Рис. 2. Схема переоцінки виробничих запасів

Джерело: сформовано авторами на основі [3, 12]

Приклад. 27.10.2023 р. ТОВ «Злагода» підприємство агробізнесу платник ПДВ придбало 100 л лаку для деревини за ціною 65 грн/л, у т. ч. ПДВ. 29.02.2024 р. на складі проведено інвентаризацію товарів, за

результатами якої встановлено, що ринкова вартість лаку для деревини через сезонну відсутність збуту зменшилася. Було прийнято рішення про зниження облікової ціни лаку для деревини до 50 грн/л без ПДВ. У березні 2024 року було реалізовано 20 л лаку для деревини за ціною 62,40 грн/л, у т. ч. ПДВ. Станом на 31.03.2024 р. чиста вартість реалізації лаку для деревини 50 грн/л без ПДВ. 01.05.2024 р. у зв'язку зі зростанням попиту на даний товар проведено дооцінку до 55 грн/л.

Таблиця 3. Журнал господарських операцій

Зміст операції	Дт	Кт	Сума, грн
Оприбутковано лак для деревини	281	631	5500
Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631	1100
Відображено уцінку лаку	946	281	500
Відображено дохід від реалізації 20 л лаку	361	702	1248
Нараховано ПДВ з реалізації	702	641	208
Нараховано податкові зобов'язання з ПДВ на суму перевищення ціни купівлі над ціною реалізації (підприємства – платники ПДВ у момент реалізації уцінених товарів повинні нараховувати податкові зобов'язання виходячи із ціни їх придбання)	949	641	12
Списано собівартість реалізованого лаку	902	281	1000
Відображено дооцінку залишку лаку в межах попередньої уцінки	281	719	400

Джерело: сформовано авторами на основі [3]

Застосування такого структурованого підходу сприяє своєчасному виявленню знецінення запасів, обґрунтованому прийняттю управлінських рішень щодо їх оцінки та забезпеченню достовірності облікової інформації, що є особливо важливим в умовах нестабільного економічного середовища.

Для проведення інвентаризації необхідно сформувати документ «Порівняльна відомість на складі» (шлях: Ресурси системи – БПОО – Матеріальний облік на підприємстві) [5].

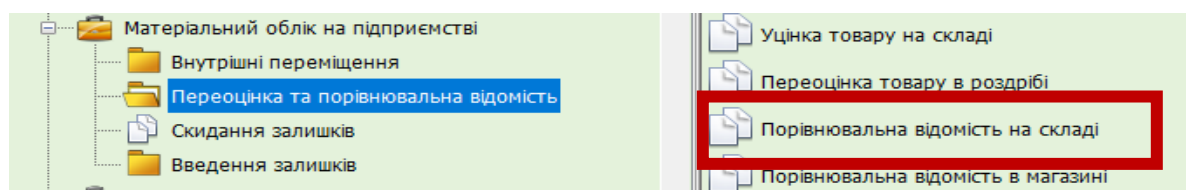

Рис. 3. Шлях до документа для проведення інвентаризації

Під час введення кожного документа необхідно визначити (рис. 3): «На складі» - місце зберігання; «Матеріально відповідальна особа» – вибрати із довідника об’єктів аналітичного обліку; «Відсоток ПДВ» – за замовчуванням береться з інформації про підприємство. Може тут бути скоригований. Використовується при розрахунках»; «Стан» - момент (ранок або вечір), на який повинні бути розраховані залишки ТМЦ, що переоцінюються (підлягають інвентаризації). При виборі моменту необхідно пам’ятати, що при розрахунку залишків на ранок документи руху ТМЦ за обрану дату не враховуються, а при виборі стану «вечір» в останньому дні місяця має існувати наступний робочий місяць.

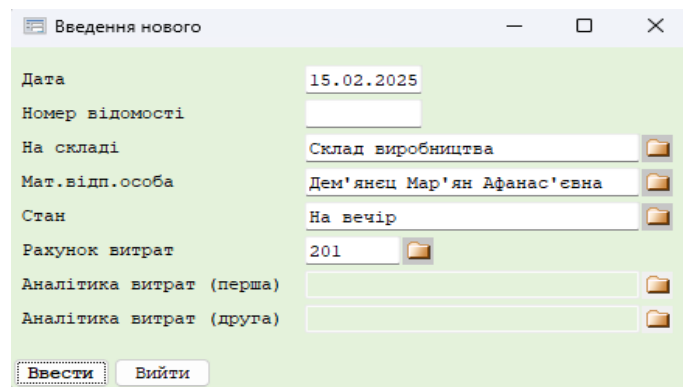

Рис. 4. Інформація, що вноситься в заголовок документ «Порівняльна відомість на складі»

Під час введення вмісту документа (рис. 5) необхідно вибрати рахунок обліку ТМЦ. Програма відобразить таблицю, що містить інформацію про залишки ТМЦ на цьому рахунку, з урахуванням місця зберігання (поле «На складі» заголовка документа). Тут передбачається позначка необхідних позицій та їх пакетне введення з цієї таблиці у вміст нашого документа. Позначка здійснюється натисканням <*> - по одній позиції або <+> - всіх одразу. Після натискання <Enter> всі позначені позиції будуть занесені до змісту документа.

Счет 201. Склад виробництва. (на 16.02.2025). Выбор объектов учета. Дерево об'єктів кількісного обліку.

Наименование	Ед. изм.	Номер партии	Количество	Текущая цена	На сумму
Борошно	кг		400.000	11.50	4600.00
Борошно	кг	79	400.000	12.30	4920.00
Дріж	пачка	81	10.000	34.50	345.00
Цукор	кг		300.000	12.80	3840.00
Яйця	дес	80	25.000	27.20	680.00
					Выбрано позиций: 0

Введення нового

На рахунок: 201

Матеріал: Немає обраних

Номер партії:

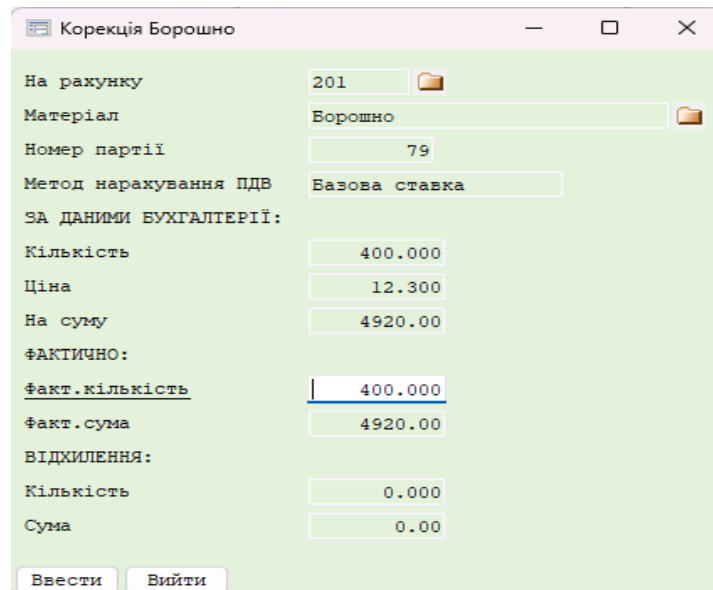
Ввести Вийти

Рис. 5. Дані, що «підтягуються» по обраному субрахунку, що обліковуються за вказаною МВО

Для всіх рядків вмісту можна визначити єдиний коефіцієнт переоцінки. Після того, як усі ТМЦ будуть занесені програмою у вміст, можна індивідуально для кожного рядка вручну скоригувати (кожне з цих трьох полів впливає на два інші) (рис. 6): нову ціну (за умовчанням вона розраховується як ціна стара, помножена на коефіцієнт переоцінки); коефіцієнт переоцінки; суму переоцінки (нова ціна, помножена на кількість).

Як і майже кожен контур, ресурс, модуль матеріального обліку, дає можливість вивести друковані форми документів.

Для виводу документів, необхідно натиснути піктограму «принтера». Обравши відповідний документ, програма його сформує.

На рахунку	201
Матеріал	Борошно
Номер партії	79
Метод нарахування ПДВ	Базова ставка
ЗА ДАНИМИ БУХГАЛТЕРІЇ:	
Кількість	400.000
Ціна	12.300
На суму	4920.00
ФАКТИЧНО:	
факт.кількість	400.000
факт.сума	4920.00
ВІДХИЛЕННЯ:	
Кількість	0.000
Сума	0.00

Ввести Вийти

Рис. 6. Вікно коригування фактичної наявності ТМЦ

Дооцінка та уцінка біологічних активів є важливими елементами системи бухгалтерського обліку аграрних підприємств, оскільки забезпечують відображення у фінансовій звітності реальної вартості активів з урахуванням змін ринкового середовища, біологічної трансформації та економічних умов господарювання. Особливість біологічних активів полягає у їх здатності до постійних кількісних та якісних змін у процесі біологічного перетворення, що зумовлює необхідність регулярного перегляду їх вартості. Відповідно до вимог НП(С)БО 30 «Біологічні активи», оцінка таких активів здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на місці продажу, якщо справедливую вартість можливо достовірно визначити. Саме зміна справедливої вартості є підставою для виникнення дооцінки або уцінки біологічних активів.

Дооцінка біологічних активів виникає у випадку збільшення їх справедливої вартості порівняно з балансовою оцінкою. Причинами такого зростання можуть бути підвищення ринкових цін на сільськогосподарську продукцію, покращення фізичного стану тварин або рослин, збільшення маси, продуктивності чи рівня готовності до реалізації. У бухгалтерському

обліку сума дооцінки визнається доходом звітного періоду, що позитивно впливає на фінансовий результат підприємства.

Таблиця 4. Особливості переоцінки біологічних активів

Особливість	Характеристика
Біологічна природа активів	Біологічні активи змінюються не лише у вартісному, а й у фізичному та якісному аспектах у процесі біологічної трансформації. Зумовлює необхідність регулярного перегляду оцінки активів.
Використання справедливої вартості	Оцінка здійснюється за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на місці продажу відповідно до НП(С)БО 30. Забезпечує достовірне відображення ринкової вартості активів.
Залежність від ринкової кон'юнктури	Вартість активів залежить від попиту, пропозиції, сезонності та коливань ринкових цін. Підвищує чутливість фінансових результатів до змін аграрного ринку.
Визнання результатів переоцінки	Дооцінка визнається доходом, а уцінка – витратами звітного періоду. Забезпечує оперативне відображення змін вартості у фінансових результатах.
Зв'язок із біологічною трансформацією	Зміна вартості активів обумовлена ростом, продуктивністю, врожайністю або фізичним станом активів. Відображає взаємозв'язок економічних та біологічних процесів.
Складність визначення справедливої вартості	Для окремих активів відсутній активний ринок, що потребує використання експертних оцінок або непрямих методів. Підвищує роль професійного судження бухгалтера.
Високий рівень зовнішніх ризиків	На оцінку впливають погодні умови, хвороби тварин, воєнні ризики, логістичні проблеми. Спричиняє можливість суттєвих уцінок активів.
Сезонність оцінювання	Вартість біологічних активів змінюється залежно від стадії виробничого циклу. Потребує систематичного моніторингу та періодичної переоцінки.
Вплив на фінансову звітність	Переоцінка змінює величину активів, прибуток та показники рентабельності. Підвищує достовірність фінансової звітності.
Аналітичне та управлінське значення	Інформація про переоцінку використовується для оцінки ризиків і прийняття управлінських рішень. Сприяє підвищенню ефективності управління аграрним підприємством

Джерело: сформовано авторами

Наприклад, аграрне підприємство обліковує молодняк великої рогатої худоби, балансова вартість якого на дату оцінки становить 420000 грн. У результаті проведення оцінки за справедливою вартістю встановлено, що ринкова вартість стада з урахуванням витрат на продаж складає 470000 грн. Таким чином, сума дооцінки становить 50000 грн. У бухгалтерському обліку здійснюється проведення:

Дт 212 «Поточні біологічні активи тваринництва» – Кт 710 «Дохід від первісного визнання та від зміни вартості активів» – 50 000 грн.

У результаті такої операції збільшується вартість біологічних активів у балансі та одночасно визнається дохід підприємства. Для аграрного сектору це має важливе значення, оскільки дозволяє більш об'єктивно оцінити ефективність виробництва, рентабельність галузі тваринництва або рослинництва та інвестиційну привабливість підприємства.

Уцінка біологічних активів, навпаки, виникає у разі зменшення їх справедливої вартості. Таке зниження може бути спричинене погіршенням стану посівів або тварин, несприятливими кліматичними умовами, епізоотичними ризиками, падінням ринкових цін або зниженням продуктивності біологічних активів. Сума уцінки визнається витратами звітного періоду та зменшує фінансовий результат підприємства.

Наприклад, підприємство вирощує озиму пшеницю, яка обліковується як поточний біологічний актив рослинництва. Балансова вартість посівів становить 600000 грн. Унаслідок тривалої посухи та зниження прогнозованої врожайності справедлива вартість посівів на дату балансу визначена у сумі 520000 грн. У цьому випадку підприємство визнає уцінку в розмірі 80000 грн, що відображається проведенням:

Дт 940 «Втрати від первісного визнання та від зміни вартості активів» – Кт 211 «Поточні біологічні активи рослинництва» – 80 000 грн.

Уцінка негативно впливає на показники прибутковості, проте забезпечує достовірність фінансової звітності та реальне відображення вартості активів підприємства. Для аграрної сфери це особливо важливо через високий рівень залежності результатів діяльності від природно-кліматичних умов та кон'юнктури аграрного ринку.

Доцільно зазначити, що процес дооцінки та уцінки біологічних активів має не лише облікове, а й аналітичне значення. Він формує інформаційну основу для прийняття управлінських рішень щодо ефективності використання земельних ресурсів, оптимізації структури посівів, управління

поголів'ям тварин та оцінки ризиків аграрного виробництва. Крім того, результати переоцінки впливають на показники фінансової стійкості, рентабельності та інвестиційної привабливості аграрного підприємства.

Таким чином, дооцінка та уцінка біологічних активів є важливими інструментами адаптації бухгалтерського обліку до специфіки аграрного виробництва. Вони забезпечують відображення реальної вартості біологічних ресурсів, підвищують якість обліково-аналітичної інформації та сприяють формуванню достовірної фінансової звітності підприємств аграрного сектору.

Висновки. Проведене дослідження дозволило встановити, що переоцінка активів підприємства є комплексним інструментом формування достовірної облікової інформації, який реалізується через різні методичні підходи залежно від економічної природи об'єкта обліку. Зокрема, переоцінка необоротних активів ґрунтується на застосуванні справедливої вартості та передбачає використання індексного методу, що забезпечує одночасне коригування первісної вартості та суми накопиченого зносу. Такий підхід має системний характер і впливає не лише на оцінку активів, але й на величину власного капіталу, параметри амортизації та довгострокові фінансові результати підприємства.

На відміну від цього, переоцінка запасів здійснюється за принципом обачності шляхом порівняння первісної вартості з чистою вартістю реалізації та передбачає пряме відображення результатів у складі витрат або доходів звітного періоду без коригування власного капіталу. Це зумовлює її оперативний характер і безпосередній вплив на фінансовий результат діяльності підприємства. Водночас обмеження щодо дооцінки запасів у межах попередньої уцінки забезпечує дотримання принципу обачності та запобігає завищенню вартості активів у фінансовій звітності.

Порівняльний аналіз засвідчив, що відмінності у підходах до переоцінки необоротних активів і запасів формують різноспрямований вплив на фінансові показники: у першому випадку - через трансформацію

структури капіталу та амортизаційної політики, у другому - через зміну поточного фінансового результату. Це обумовлює необхідність їх узгодженого застосування в межах єдиної облікової системи підприємства.

Для підприємств агробізнесу зазначене питання набуває особливої актуальності, оскільки їх діяльність характеризується поєднанням високої капіталомісткості та значної частки оборотних активів, що функціонують в умовах сезонності, тривалого операційного циклу та волатильності ринкових цін. У таких умовах ефективне використання механізмів переоцінки забезпечує адаптацію облікової системи до змін зовнішнього середовища, підвищує якість інформаційного забезпечення управління та обґрунтованість прийняття управлінських рішень.

Наукова новизна дослідження полягає у розвитку комплексного підходу до переоцінки активів шляхом інтеграції методичних засад оцінювання необоротних активів, запасів та біологічних активів з урахуванням галузевих особливостей підприємств агробізнесу. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання при формуванні облікової політики підприємств агробізнесу та вдосконаленні системи управління їх активами.

Проведене дослідження підтвердило, що переоцінка та інвентаризація активів в умовах автоматизації облікових процесів є важливими складовими формування достовірної обліково-аналітичної інформації аграрних підприємств. Використання спеціалізованих програмних модулів для формування порівняльних відомостей, автоматизованого розрахунку коефіцієнтів переоцінки та документального оформлення результатів інвентаризації забезпечує підвищення оперативності, точності та контрольованості облікових процедур.

Отже, результати дослідження підтверджують доцільність формування інтегрованого підходу до переоцінки активів, що передбачає узгодження методичних засад їх оцінювання з урахуванням економічної сутності та впливу на фінансові результати діяльності підприємства. Реалізація такого

підходу сприятиме підвищенню достовірності фінансової звітності, зміцненню фінансової стійкості та зростанню інвестиційної привабливості підприємств агробізнесу.

Література

1. Безверхий К. В. Особливості переоцінки основних засобів : міжнародний та український досвід. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2016. № 1. С. 11 - 15. <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/1036?locale=en> (дата звернення: 08.04.2026).

2. Бурак М. Проведення аудиту виробничих запасів під час воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-48> (дата звернення: 08.04.2026).

3. Волотковська Ю. Переоцінка запасів. *Баланс : практичне керівництво*. 2016. № 10. С. 40 – 43.

4. Демко І. І. Модель переоцінки основних засобів на виробничих підприємствах. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. № 2 (112). URL: [https://www.ird.gov.ua/sep/sep20152%28112%29/sep20152\(112\)_074_DemkoII.pdf](https://www.ird.gov.ua/sep/sep20152%28112%29/sep20152(112)_074_DemkoII.pdf) (дата звернення: 12.04.2026).

5. Єрмолаєва М. В., Прийдак Т. Б., Мокієнко Т. В., Лега О. В., Яловега Л. В. Пересортиця матеріально-технічних ресурсів в автотранспортних підприємствах : організація бухгалтерського обліку, контролю та податкові ризики. *Актуальні питання економічних наук*. 2026. № 20. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18905011> (дата звернення: 03.05.2026).

6. Козак В., Олійник, М. Особливості екаунтингу виробничих запасів в умовах воєнного стану в Україні *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-129> (дата звернення: 08.04.2026).

7. Кудлаєва Н. В., Попова В. Д. Переоцінка вартості основних засобів як складова підвищення ефективності реалізації інвестиційних стратегій підприємств. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*.

2018. С. 39 – 43. <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/31-2018/10.pdf> (дата звернення: 08.04.2026).

8. Переоцінка / зменшення корисності основних засобів : бухгалтерські проведення. 7eminar. URL: <https://7eminar.ua/news/5868-pereocinka-zmensennya-korisnosti-osnovnix-zasobiv-buxgalterski-provedennya> (дата звернення: 05.05.2026).

9. Переоцінка запасів : облікові аспекти. *Податки та бухгалтерський облік*. 2025. № 22. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2025/march/issue-22/article-132271.html> (дата звернення: 05.05.2026).

10. Подмешальська Ю. В., Парнюк О. В. Документальне забезпечення обліку товарних запасів на підприємстві. *Агросвіт*. 2020. № 22. С. 97 - 104. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.22.97 (дата звернення: 05.05.2026).

11. Прийдак Т. Б., Мокієнко Т. В., Нездойминога О. Є. Переоцінка основних засобів: облікові аспекти та вплив на показники фінансової звітності підприємства. В: *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва*: колективна монографія / за ред. О. В. Калашник, Х. З. Махмудова, І. О. Яснолоб. Полтава: ПП «Астроя», 2019. С. 115 - 127.

12. Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. Проблемні питання обліку переоцінки основних засобів. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Полтава : ПДАА, 2013. С. 156 - 160.

13. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні : Закон України від 12 липня 2007 р. № 2658-ІІІ. *Верховна Рада України*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (дата звернення: 05.05.2026).

14. Свиноус, І., Шепель, Т., та Литвиненко, Н. (2019). Методологічні підходи до оцінки та переоцінки основних засобів у контексті впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. *Економіка, підприємництво, менеджмент*. 2019. № 6 (2). С. 89 - 99. <https://doi.org/10.23939/eem2019.02.089> (дата звернення: 05.05.2026).

15. Соляр Г. Переоцінка ОЗ : як амортизація дооцінки змінює собівартість та податок на прибуток. 7eminar. URL:

<https://7eminar.ua/news/17373-pereocinka-oz-yak-amortizaciya-doocinki-zminyuje-sobivartist-ta-podatok-na> (дата звернення: 11.05.2026).

16. Суліма М. О., Смірнов Д. Р. Облік основних засобів підприємства в умовах воєнного стану. *Інфраструктура ринку*. 2023. № 70. С. 188 - 193. ISSN 2519-2868. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47112/1/M_Sulyma_IR_70_2023_FEU.pdf (дата звернення: 12.05.2026).

17. Фатенок-Ткачук А. О., Губей А. В. Особливості переоцінки основних засобів та наслідки її проведення: прикладні аспекти. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 811 - 813.

18. Шепель, Т. Організація обліку виробничих запасів та основні напрямки його удосконалення на підприємстві. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). С. 121 - 127. URL: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-17> (дата звернення: 12.05.2026).

References

1. Bezverkhyj, K. V. (2016), "Features of fixed assets revaluation: international and Ukrainian experience", *Bukhhalters'kyj oblik i audyt*, vol. 1, pp. 11 - 15, available at: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/1036?locale=en> (Accessed 08.04.2026).

2. Burak, M. (2025), "Conducting an audit of production inventories during martial law", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 74. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-48>

3. Volotkovs'ka, Yu. (2016), "Revaluation of inventories", *Balans : praktychne kerivnytstvo*, vol. 10, pp. 40 – 43.

4. Demko, I. I. (2015), "Model of fixed assets revaluation at manufacturing enterprises", *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy*, vol. 2 (112), available at: [https://www.ird.gov.ua/sep/sep20152%28112%29/sep20152\(112\)_074_DemkoII.pdf](https://www.ird.gov.ua/sep/sep20152%28112%29/sep20152(112)_074_DemkoII.pdf) (Accessed 12.04.2026).

5. Yermolaieva, M. V., Pryjdak, T. B., Mokiienko, T. V. and Leha, O. V., Yaloveha, L. V. (2026), "Reclassification of material and technical resources in

motor transport enterprises: organization of accounting, control and tax risks ”, Aktual'ni pytannia ekonomichnykh nauk, vol. 20. <https://doi.org/10.5281/zenodo.18905011>

6. Kozak, V. and Olijnyk, M. (2023), “Features of accounting for production stocks under martial law in Ukraine”, *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-129>

7. Kudlaieva, N. V. and Popova, V. D. (2018), “Revaluation of the cost of fixed assets as a component of increasing the efficiency of implementing investment strategies of enterprises”, *Naukovyj visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu.*, pp. 39 – 43, available at: <http://www.vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2018/31-2018/10.pdf> (Accessed 08.04.2026).

8. 7eminar (2025), “Revaluation / impairment of fixed assets: accounting entries”, available at: <https://7eminar.ua/news/5868-pereocinka-zmensennya-korisnosti-osnovnix-zasobiv-buxgalterski-provedennya> (Accessed 05.05.2026).

9. Detsiura, S. (2025), “Revaluation of inventories: accounting aspects”, *Podatky ta bukhholders'kyj oblik*, vol. 22, available at: <https://i.factor.ua/ukr/journals/nibu/2025/march/issue-22/article-132271.html> (Accessed 05.05.2026).

10. Podmeshalska, Yu. and Parniuk, O. (2020), “Documentary accounting of inventories at the enterprise”, *Agrosvit*, vol. 22, pp. 97–104. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.22.97.

11. Pryjdak, T. B., Mokiienko, T. V. and Nezdojmynoha, O. Ye. (2019), “Revaluation of fixed assets: accounting aspects and impact on the financial reporting indicators of the enterprise ”, *Ekonomichnyj, orhanizatsijnyj ta pravovyj mekhanizm pidtrymky i rozvytku pidpryiemnytstva* [Economic, organizational and legal mechanism for supporting and developing entrepreneurship], PP «Astraia», Poltava, pp. 115 - 127.

12. Pryjdak, T. B. and Yaloveha, L. V. (2013), “Problematic issues of accounting for the revaluation of fixed assets”, *Naukovi pratsi Poltavs'koi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, pp. 156 - 160.

13. Verkhovna Rada of Ukraine (2023), The Law of Ukraine "On Appraisal of Property, Property Rights and Professional Appraisal Activity in Ukraine",

available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14#Text> (Accessed 05.05.2026).

14. Svynous, I., Shepel', T. and Lytvynenko, N. (2019), "Methodological approaches to the valuation and revaluation of fixed assets in the context of the implementation of international accounting standards", *Ekonomika, pidpryemnytstvo, menedzhment*, vol. 6 (2), pp. 89 - 99. <https://doi.org/10.23939/eem2019.02.089>

15. Soliar, H. (2025), "Revaluation of fixed assets: how depreciation of revaluation changes the cost price and income tax", *7eminar*, available at: <https://7eminar.ua/news/17373-pereocinka-oz-yak-amortizaciya-doocinki-zminyuje-sobivartist-ta-podatok-na> (Accessed 11.05.2026).

16. Sulyma, M. O. and Smirnov, D. R. (2023), "Accounting for fixed assets of an enterprise under martial law", *Infrastruktura rynku*, vol. 70, pp. 188–193, available at: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47112/1/M_Sulyma_IR_70_2023_FEU.pdf (Accessed 12.05.2026).

17. Fatenok-Tkachuk, A. O. and Hubej, A. V. (2017), "Features of the revaluation of fixed assets and the consequences of its implementation: applied aspects", *Ekonomika i suspil'stvo*, vol. 10, pp. 811 - 813.

18. Shepel', T. (2025), "Organization of inventory accounting and the main directions of its improvement at the enterprise", *Stalyj rozvytok ekonomiky*, vol. 1 (52), pp. 121 - 127. <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-17>

Отримано редакцією журналу / Received: 15.05.26

Прорецензовано / Revised: 22.05.26

Дата публікації / Published: 26.05.26